Ahti Fagerblom 14.9.2021

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta
liv@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintävaliokunta, kirjallinen lausunto 15.9.2021

E 97/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: 55-valmiuspaketti tiedonanto - Valmiina 55:een: Vuoden 2030 ilmastotavoitteesta totta matkalla kohti ilmastoneutraaliutta

Pyydettynä lausuntona valtioneuvoston selvityksestä komission 55-valmiuspakettiin Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Taustaa

Metsäteollisuus on pitkälle irtautunut fossiilisista polttoaineista. Alan tekemän ilmastotiekarttatyön skenaarioista on nähtävissä, että Suomessa toimivan metsäteollisuuden tehtaat voivat olla lähes fossiilivapaita vuonna 2035, mikäli toimintaympäristö tukee ilmastomyönteisiä investointeja.

Samaan aikaan voidaan tuottaa uusiutuvasta luonnonmateriaalista ilmastoystävällisiä tuotteita korvaamaan fossiilisten ja muiden uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä siten, että metsävarat jatkavat edelleen kasvuaan. Metsäteollisuudella on siten suuri merkitys Suomen ilmastoneutraalisuustavoitteelle sekä talouden ja työllisyyden vahvistamiselle. Tämä palvelee myös EU:n vastaavia tavoitteita, jotka ovat esillä 55-valmiuspaketissa.

Metsäteollisuus energiaintensiivisenä, runsaasti luonnonvaroja jalostavana, raaka-aineita ja tuotteita kuljettavana sekä kansainvälisessä kilpailussa toimivana alana altistuu laajasti paketin sisältämälle säätelylle.

Suomen jatkovaikuttaminen edellyttää selkeitä kantoja useisiin EU-hankkeisiin

Metsäteollisuuden mielestä on hyvä, että Suomi pitää esillä eri lainsäädäntöehdotusten ristikkäisvaikutuksia sekä toivoo neuvottelujen ripeää edistymistä. Kokonaisuudessaan teollisuuden näkymät ovat olleet sumuista jo useita vuosia, koska pian vuonna 2016 alkaneen edellisen ilmastopaketin valmistumisen (2018) jälkeen kävi ilmi, että lainsäädäntö menee uusiksi.

Nyt eletään vuotta 2021 ja teollisuutta koskevat pelisäännöt ovat edelleen hämärän peitossa. Metsäteollisuus ei esimerkiksi tiedä millainen puuraaka-aine katsotaan jatkossa kestäväksi, saako ilmastoystävällistä energiaa käyttää niin paljon kuin tuotanto tarvitsee, kuinka paljon kuljetuksiin kohdistuu kustannuspainetta, miten nielutavoitteet

suhtautuvat kehittyvän puunjalostuksen puutarpeisiin sekä tunnistaako ilmastopolitiikka riittävästi puusta valmistettujen tuotteiden ilmastohyötyjä.

55-valmiuspaketin EU-neuvotteluiden onnistumisen edellytyksenä on, että Suomen tulevat U-kirjeet sisältävät seuraavat suuret linjat:

Uusiutuvien energialähteiden edistämisen (REDIII) osalta Suomen tulee vastustaa biomassaa koskevien kestävyyskriteerien avaamista uudelleen. Kriteerien toimeenpano on vasta alkamassa, eikä käytäntö ole siten osoittanut niissä olevan mitään puutteita. Yrityksille tulee antaa aikaa toimeenpanna nykyiset kriteerit rauhassa.

Nielupolitiikassa (LULUCF) Suomen on toimittava siten, että puusta valmistettujen tuotteiden ilmastohyödyt tunnustetaan ja metsiä ei käytetä fossiilisten hiilidioksidipäästöjen varastoksi esimerkiksi lainsäädännön tai hiilisertifikaattien ohjaamana. Suomen ei pidä hyväksyä komission esittämää korkeampaa nielutavoitetta vaan vaatia, että kaikilla jäsenvaltioilla on oltava edes jonkinlainen nielutavoite.

EU:n päästökauppajärjestelmän (ETS) osalta on tärkeää, että Suomi ajaa hiilivuodon torjumista teollisuuden kilpailukyvyn turvaavalla tavalla. Metsäteollisuus tarvitsee mm. riittävät maksuttomat päästöoikeudet ja sähköistämistä edistävän tuen, mutta suuria epävarmuuksia koskevaan hiilitulliin (CBAM) suhtaudutaan kriittisesti. Merenkulun osalta pitää ottaa huomioon talvimerenkulun päästöjä nostava vaikutus sekä muiden liikennettä koskevien aloitteiden yhteisvaikutukset teollisuuden kilpailukykyyn. Tieliikenteen ja rakennusten päästökaupan osalta on ennen päätöksentekoa arvioitava kattavasti vaikutuksia yrityksiin.

Energiatehokkuusvelvoitteiden (EED) osalta Suomen on ajettava sitä, että energian käyttöä ei rajoiteta eikä teollisuutta pakoteta energiatehokkuusinvestointeihin. Yrityksissä vähäpäästöinen energia ei ole ongelma vaan ratkaisu mm. sähköistämisessä, vetytaloudessa ja hiilidioksidin talteenotossa. Yritykset tietävät itse parhaiten omat investointitarpeensa, joihin liittyy useita muitakin näkökulmia kuin energiatehokkuus.

Energiaverotuksessa (ETD) Suomen on puolustettava bioenergian verottomuutta, koska Suomen korkea uusiutuvan energian tavoite sekä päästövähennystavoitteet perustuvat suurelta osin bioenergiaan. Suomen on samoin puolustettava teollisuuden sähkön käytön maltillinen verokohtelua, jotta teollisuuden sähköistymiskehitystä ei vaaranneta ja vältetään päällekkäistä ohjausvaikutusta päästökaupan kanssa. Maantieliikenteen Suomen on torjuttava komission esittämä vaade dieselin ja bensiinin yhdenmukaisesta verokohtelusta, jotta tavarakuljetusten kustannuspaine ei entisestään kasva.

Suomen on pidettävä huolta ulkomaankauppaa palvelevien merikuljetusten kilpailukyvystä, koska niihin kohdistuu Fit for 55:ssa merkittävää kustannuspainetta. Talvimerenkulku, Suomen riippuvuus merikuljetuksista, pitkät etäisyydet valtamerisatamiin sekä olemattomat mahdollisuudet siirtää vientikuljetuksia muiden liikennemuotojen varaan asettavat vientialat poikkeuksellisen alttiiksi merikuljetusten hinnannousulle. Merenkulun polttoaineita esitetään minimiverotuksen piiriin (ETD),

samalla kun aluksilla velvoitetaan käyttämään vaihtoehtopolttoaineita (FuelEU Maritime) ja polttoaineiden hiilisisältöä hinnoitellaan päästökaupassa (merenkulun ETS).

Suomen on syytä pitää esillä, että taakanjaossa (ESR) Suomelle on esitetty erittäin kovaa päästövähennystavoitetta. Suomi voi tarvita sen saavuttamiseen ns. nielujoustoja, minkä vuoksi Suomella ei ole varaa ottaa nyt esitettyä kovempaa nielutavoitetta. Lisäksi Suomi on ilmoittanut pyrkivänsä ilmastoneutraalisuuteen jo 15 vuotta ennen Euroopan unionia. Tämä antaa Suomelle mahdollisuuden myös esittää yllä mainittuja vaatimuksia.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja